

СЛУЖБА ЗА РЕВИЗИЈУ ФИНАНСИРАЊА ПОЛИТИЧКИХ СТРАНАКА

На основу члана 10. став (1) Закона о финансирању политичких странака («Службени гласник БиХ» број 95/12 и 41/16), члана 25. Правилника о годишњим финансијским извјештајима политичких странака («Службени гласник БиХ» број 96/13, 89/16, 5/22 и 31/24) и члана 12. Правилника о административним процедурама прегледа, контроле и ревизије финансијских извјештаја политичких странака («Службени гласник БиХ» број 103/08, 5/22 и 39/25), издајем

ИЗВЈЕШТАЈ О ПРЕГЛЕДУ ГОДИШЊЕГ ФИНАНСИЈСКОГ ИЗВЈЕШТАЈА ЗА 2022. ГОДИНУ ДЕМОКРАТСКОГ НАРОДНОГ САВЕЗА

Број: 03-07-6-421/23
Сарајево, 08.01.2026. године

С А Д Р Ж А Ј

МИШЉЕЊЕ РЕВИЗОРА.....	3
1. УВОД	4
2. ПРЕДСТАВЉАЊЕ ПОЛИТИЧКЕ СТРАНКЕ	4
3. ОПИС ПРЕГЛЕДА И КОНТРОЛЕ ФИНАНСИЈСКОГ ИЗВЈЕШТАЈА.....	5
Предмет прегледа и контроле	5
Циљ прегледа и контроле	5
Обим прегледа и контроле.....	5
4. ПРЕТХОДНЕ КОНТРОЛЕ И РЕВИЗИЈЕ	5
5. НАЛАЗИ И ПРЕПОРУКЕ.....	6
5.1 НАЛАЗИ	6
5.2 ПРЕПОРУКЕ.....	12

МИШЉЕЊЕ РЕВИЗОРА

Служба за ревизију финансирања политичких странака извршила је преглед годишњег финансијског извјештаја Демократског народног савеза за 2022. годину и финансијског извјештаја за период од дана подношења пријаве за овјеру за изборе до дана овјере резултата Општих избора, одржаних 2022. године.

Руководство политичке странке је одговорно за финансијске извјештаје, поступање странке у складу са одредбама Закона о финансирању политичких странака и одредбама поглавља 15 Изборног закона Босне и Херцеговине, те успостављање ефикасног система интерних контрола.

Преглед смо обавили у складу са ревизијским стандардима примјењивим на ангажману у прегледу. Ови стандарди захтијевају да планирамо и извршимо преглед да би добили умјерену поузданост да странка није значајно кршила одредбе Закона о финансирању политичких странака.

Преглед је ограничен на контролу годишњег финансијског извјештаја политичке странке и примјену аналитичких процедура на подацима из финансијских извјештаја, па према томе не обезбјеђују поузданост која би се добила извршеном ревизијом у просторијама странке.

Прегледом годишњег финансијског извјештаја за 2022. годину, утврђено је да је Демократски народни савез прекршио одредбе члана 4. став (1), члана 5. став (4), члана 6. став (5), члана 8. став (1), члана 11. став (1) и члана 12. став (1), став (3) и став (4) Закона о финансирању политичких странака и члана 15.1 став (1) Изборног закона Босне и Херцеговине.

На основу нашег прегледа, односно контроле финансијског извјештаја, осим горње напомене, нисмо запазили ништа значајно што би указало на недостатке у финансијском извјештају или на финансирање ове политичке странке супротно одредбама Закона о финансирању политичких странака, нити на финансирање трошкова изборне кампање супротно одредбама члана 15.10 Изборног закона Босне и Херцеговине.

1. УВОД

Служба за ревизију финансирања политичких странака (у даљем тексту: Служба за ревизију) извршила је преглед годишњег финансијског извјештаја Демократског народног савеза за 2022. годину и финансијског извјештаја за период од дана подношења пријаве за овјеру за изборе до дана овјере резултата Општих избора, одржаних 2022. године.

Преглед и контрола финансијског извјештаја су проведени у складу са чланом 25. Правилника о годишњим финансијским извјештајима политичких странака и чланом 2. Правилника о административним процедурама прегледа, контроле и ревизије финансијских извјештаја политичких странака.

Због чињенице да није обављена ревизија у просторијама политичке странке, постоји могућност да поједине материјално значајне грешке не буду откривене.

Према подацима из коригованог годишњег финансијског извјештаја за 2022. годину, Демократски народни савез се финансирао из сљедећих извора¹:

Р/Б	Извори финансирања	Износ (КМ)	Структура (%)
1.	Чланарина	1.140,00	0,13
2.	Прилози физичких лица (3-а)	95.471,00	10,79
3.	Прилози правних лица (3-б)	6.000,00	0,68
4.	Приходи од имовине (3-ц)	0,00	0,00
5.	Приходи од добити предузећа у власништву политичке странке (3-д)	0,00	0,00
6.	Приходи од поклона (3-е)	33.143,00	3,75
7.	Приходи из буџета (3-ф)	738.591,47	83,50
8.	Приходи од пропаганде (3-г)	0,00	0,00
I	Укупни приходи (1-8)	874.346,34	98,85
II	Остали приходи и друго	10.182,59	1,15
	Извори финансирања (I+II)	884.528,93	100,00

У годишњем финансијском извјештају за 2022. годину Демократски народни савез је исказао расходе у укупном износу од 1.164.571,59 КМ.

2. ПРЕДСТАВЉАЊЕ ПОЛИТИЧКЕ СТРАНКЕ

Назив политичке странке је Демократски народни савез. Скраћени назив: ДНС.

Демократски народни савез регистрован је код Основног суда у Бањалуци, Рјешењем број: РП-4/00 од 21.06.2000. године. Рјешењем број: Рг-4/00 од 25.09.2002. године уписана је промјена сједишта политичке странке. Рјешењем број: Ф-1-4/00 од 06.10.2003. године уписана је промјена назива политичке странке, измјена и допуна Статута и промјена лица овлашћеног за заступање и представљање политичке странке. Рјешењем број: Рп-12/00 од 13.02.2020. године, извршена је промјена Статута и промјена лица овлашћеног за заступање и представљање политичке странке.

Сједиште политичке странке је у Бањалуци, Првог Крајишког корпуса број 50².

Лице овлашћено за заступање странке за 2022. годину је Ненад Нешић, председник странке.

¹ Подаци из коригованог обрасца 3 (извори финансирања) годишњег финансијског извјештаја за 2022. годину, који је Централној изборној комисији Босне и Херцеговине достављен дана 18.12.2025. године.

² Актом од 26.06.2023. године, странка је обавијестила Централну изборну комисију Босне и Херцеговине о промјени сједишта странке.

Лице овлаштено за подношење финансијских извјештаја за 2022. годину је Ранка Михајловић.

Према подацима из годишњег финансијског извјештаја за 2022. годину, Демократски народни савез има сљедећу организациону структуру:

- Главни одбор,
- 10 регионалних одбора,
- 7 градских одбора,
- 63 општинска одбора,
- организација жена ДНС и
- организација младих ДНС.

3. ОПИС ПРЕГЛЕДА И КОНТРОЛЕ ФИНАНСИЈСКОГ ИЗВЈЕШТАЈА

Предмет прегледа и контроле је годишњи финансијски извјештај Демократског народног савеза за 2022. годину и финансијски извјештај за период од дана подношења пријаве за овјеру за изборе до дана овјере резултата Општих избора, одржаних 2022. године.

Циљ прегледа и контроле је да ревизор на бази финансијског извјештаја покуша да установи да ли је политичка странка у извјештајном периоду поступала у складу са одредбама Закона о финансирању политичких странака и одредбама члана 15.10 Изборног закона Босне и Херцеговине. Уколико ревизор на бази контроле финансијског извјештаја утврди одређена кршења наведених закона, оцјењује да ли је потребно извршити ревизију у просторијама странке да би могао изразити мишљење о томе да ли се странка финансира у складу са Законом о финансирању политичких странака, те да ли је трошкове изборне кампање остварила у оквиру законом утврђеног лимита.

Обим прегледа и контроле финансијског извјештаја Демократског народног савеза обухвата контролу и провођење аналитичких процедура ради утврђивања усклађености података које је странка исказала у финансијском извјештају са одредбама Закона о финансирању политичких странака, односно усклађености извора финансирања и начина трошења средстава.

4. ПРЕТХОДНЕ КОНТРОЛЕ И РЕВИЗИЈЕ

Служба за ревизију обавила је ревизију и преглед финансијских извјештаја Демократског народног савеза у периоду од 2005. до 2021. године, након чега су издати извјештаји о ревизији, односно извјештаји о прегледу са налазима ревизије, мишљењем ревизора и препорукама странци.

Након извршеног прегледа годишњег финансијског извјештаја за 2021. годину, Служба за ревизију је издала Извјештај о прегледу са мишљењем ревизора, налазима ревизије и препорукама странци да сачини програм утrophка средстава на начин којим би се обезбиједила транспарентност планираног трошења средстава, као и упоредба остварених трошкова са планираним, те да финансијска средства обезбијеђена за финансирање странке користи у складу са програмом утrophка средстава, да пријављује све прилоге, да се не финансира из забрањених извора, да води пословне књиге у складу са рачуноводственим прописима, односно да успостави правилне и потпуне евиденције о потраживањима, приходима, расходима и обавезама, да финансијске извјештаје које подноси Централној изборној комисији БиХ попуњава у складу са Правилником о годишњим финансијским извјештајима политичких странака и да у сврху предизборне кампање троши средства у законом дозвољеном износу.

Нереализоване препоруке:

На основу уочених недостатака у годишњем финансијском извјештају за 2022. годину, утврђено је да Демократски народни савез није испоштовао све препоруке.

5. НАЛАЗИ И ПРЕПОРУКЕ

5.1 НАЛАЗИ

a) Демократски народни савез је прекршио одредбе члана 4. став (1) Закона о финансирању политичких странака³.

Политичка странка је у годишњем финансијском извјештају исказала укупне расходе у износу од 1.164.571,59 КМ.

Увидом у План прихода и расхода за 2022. годину, који је странка доставила Централној изборној комисији БиХ, дана 20.04.2022. године, утврђено је да је Демократски народни савез планирао расходе у укупном износу од 1.363.000,00 КМ.

Политичка странка је Централној изборној комисији Босне и Херцеговине доставила и ребаланс Плана расхода Демократског народног савеза у 2022. години, број: 01-147-1/22 од 30.11.2022. године. С обзиром да је Предсједништво Демократског народног савеза ребаланс Плана расхода донијело крајем године, тачније 30.11.2022. године, након што је већина трошкова настала, исти није узет у разматрање приликом контроле утрошка средстава.

Анализом достављеног Плана прихода и расхода за 2022. годину, утврђено је да исти није довољно аналитичан, односно не обезбјеђује довољну транспарентност утрошених средстава, нити поређење трошкова. На примјер, странка је планирала ставку режијских трошкова, као и ставку плате и накнаде за рад и услуге, не разрађујући њихову аналитику.

Такође, увидом у План прихода и расхода за 2022. годину, утврђено је да странка није планирала све трошкове које је исказала у годишњем финансијском извјештају за 2022. годину, те да је поједине трошкове остварила у већем износу од планираних.

- Демократски народни савез Планом прихода и расхода за 2022. годину није планирао трошкове у укупном износу од 40.512,20 КМ, а које је исказао у годишњем финансијском извјештају, и то: тошкове дневница и путних трошкова у износу од 4.674,10 КМ, трошкове стручних публикација, часописа и дневних новина у износу од 4.172,49 КМ, трошкове обезбјеђења у износу од 292,50 КМ, трошкове платног промета у износу од 3.378,87 КМ, трошкове канцеларијског материјала у износу од 9.494,24 КМ и трошкове такси и новчаних казни у износу од 18.500,00 КМ.

- Странка је трошкове пореза и трошкове пропаганде исказала у већем износу од планираних за 13.268,68 КМ.

Планом прихода и расхода за 2022. годину, странка је планирала трошкове пореза у износу од 10.000,00 КМ, односно трошкове пропаганде у износу од 390.000,00 КМ.

Демократски народни савез је у годишњем финансијском извјештају исказао трошкове пореза у износу од 11.702,35 КМ, те трошкове пропаганде у износу од 401.566,33 КМ.

С обзиром да је Демократски народни савез финансијска средства у износу од 53.780,88 КМ утрошио мимо утврђеног Плана прихода и расхода за 2022. годину, прекршио је одредбе члана 4. став (1) Закона о финансирању политичких странака.

b) Политичка странка је прекршила одредбе члана 5. став (4) и члана 8. став (1) Закона о финансирању политичких странака.

Демократски народни савез у пословним књигама и годишњем финансијском извјештају није исказао неновчане донације остварене по основу бесплатних објава на друштвеној мрежи

³ У складу са одредбом члана 4. став (1) Закона о финансирању политичких странака, странка финансијска средства из члана 3. став (1) овог закона може користити искључиво за остваривање циљева утврђених својим програмом и статутом.

„Facebook“, бесплатног кориштења сала, дворане и свадбеног салона за одржавање предизборних скупова и трибина током кампање, бесплатног кориштења рекламних површина („billboard“, „megaboard“ и „led display“), пружених услуга по повољнијим условима, те неновчане донације Града Градишка и Општине Нови Град, што је супротно одредби члана 5. став (4) Закона о финансирању политичких странака.

Такође, утврђено је да је странка дио неновчаних донација остварила супротно одредби члана 8. став (1) Закона о финансирању политичких странака, тј. примила је анонимне донације.

- (1) Демократски народни савез у пословним књигама и годишњем финансијском извјештају није исказао неновчане донације по основу бесплатних објава на друштвеној мрежи „Facebook“, што је супротно одредби члана 5. став (4) Закона о финансирању политичких странака.

- Контролом доступних података о оглашавању на друштвеној мрежи „Facebook“ утврђено је да су сљедећи оглашивачи платили објаве на овој друштвеној мрежи у вриједности од 586,60 КМ, и то: Драган Мамић за „Facebook“ страницу „Горан Предојевић - Goran Predojević“ у износу од 100,10 КМ, те правно лице „Wizard media“ д.о.о. Угљевик за „Facebook“ страницу „Milenko Zupur / Миленко Зупур“ у износу од 486,50 КМ, за које странка нема документацију.

У поступку ревизије политичка странка није предочила документацију о оглашавању на друштвеној мрежи „Фацебоок“ од стране наведених оглашивача.

Политичка странка је имала обавезу да неновчане донације у износу од 586,60 КМ евидентира у својим пословним књигама и искаже у обрасцу 3-е годишњег финансијског извјештаја.

- За оглашавање на појединим „Facebook“ страницама нису утврђени оглашивачи. Према подацима са „Meta Ad Library“ и подацима достављеним од „Transparency International BiH“, „Facebook“ страница „DNS Trebinje/ДНС Требиње“ на овој друштвеној мрежи се оглашавала у процијењеној вриједности од 100,10 КМ, „Facebook“ страница „Жељко Шушњар - Željko Šušnjar“ се оглашавала у процијењеној вриједности од 100,10 КМ и „Facebook“ страница „aleksandarglavas.official“ се оглашавала у процијењеној вриједности од 100,10 КМ.

С обзиром да нема доказе о донаторима, а да није платила објаве, политичка странка је остварила анонимне донације у вриједности од 300,30 КМ, што је супротно одредби члана 8. став (1) тачка е) Закона о финансирању политичких странака.

- (2) Прегледом годишњег финансијског извјештаја је утврђено да Демократски народни савез није успоставио евиденције и није пријавио у финансијском извјештају неновчане донације које је остварио по основу бесплатног кориштења сала, дворане и свадбеног салона за одржавање предизборних скупова и трибина током кампање.

На основу прикупљених података из екстерних извора и на основу мониторинга изборне кампање коју је провео „Transparency International BiH“, те снимака са предизборних скупова који су достављени Централној изборној комисији БиХ, утврђено је да је Демократски народни савез користио сале, дворану и свадбени салон за одржавање предизборних скупова и трибина током кампање за Опште изборе 2022. године, у Приједору (сала Кина Козара), Градишци (сала Културног центра), Брчком (сала Културно-административног центра „Патријарх Павле“), Братунцу (спортска дворана) и Источном Сарајеву (свадбени салон), те да за кориштење наведених простора политичка странка није платила накнаду.

С обзиром да политичка странка није евидентирала трошкове изнајмљивања простора за одржавање предизборних скупова, те да исте није платила, остварила је неновчане донације непознатих донатора, чиме је прекршила и одредбе члана 8. став (1) тачка е) Закона о финансирању политичких странака.

- (3) Увидом у податке о истицању билборда на Општим изборима 2022. године, које је доставио „Transparency International BiH“, утврђено је да је Демократски народни савез током изборне кампање 2022. године имао рекламне површине у Братунцу (1 “led display”), Добоју (3 “billboard”, 1 “led display”), Гацку (1 “billboard”), Источној Илици (1 “billboard”), Источном Сарајеву (3 “billboard”), Лакташима (1 “billboard”, 1 “led display”), Невесињу (1 “led display”), Палама (2 “billboard”), Приједору (1 “megaboard”, 1 “led display”), Прњавору (1 “led display”), Сокоцу (1 “led display”), Сребреници (1 “billboard”), Шипову (1 “billboard”), Требињу (1 “megaboard”, 1 “led display”) и Трнову (2 “billboard”), за које политичка странка нема документацију.

Чињеница да је „Transparency International BiH“ евидентирао рекламне површине на којима се оглашавала странка, а да странка нема документацију о закупу рекламних површина на 25 локација⁴, указује да је странка у току предизборне кампање бесплатно користила рекламне површине, односно да је остварила неновчане донације процијењене вриједности од 16.120,00 КМ⁵.

С обзиром да странка у пословним књигама није евидентирала и у финансијском извјештају није пријавила неновчане донације, те да није познат идентитет донатора, прекршене су одредбе члана 5. став (4) и члана 8. став (1) тачка е) Закона о финансирању политичких странака.

- (4) Странка у пословним књигама није евидентирала и у обрасцу 3-е годишњег финансијског извјештаја није исказала неновчане донације Града Градишка и Општине Нови Град по основу бесплатног кориштења пословног простора, чиме је прекршила одредбе члана 5. став (4) Закона о финансирању политичких странака.

- Увидом у Уговор о додјели пословне просторије на кориштење, број: 01-374-33/21 од 10.06.2021. године, који је политичка странка закључила са Општином Нови Град, утврђено је да је Демократски народни савез у току 2022. године, користио пословни простор у власништву Општине Нови Град на адреси Карађорђа Петровића број 42, површине 19,76 м².

- Увидом у акт Града Градишке број: 02.02-374-9/23 од 21.08.2023. године, утврђено је да је политичка странка користила простор друштвеног дома у Сеферовцима површине 105 м².

На захтјев Централне изборне комисије Босне и Херцеговина, Град Градишка је, актом број: 02.02-370-856/24 од 08.08.2024. године, доставио податке о цијени закупа простора који је странка користила дана 18.09.2022. године, а коју би Демократски народни савез платио да није Одлуком о начину и условима кориштења пословних простора у власништву града Градишка за потребе представљања политичких субјеката на Општим изборима у БиХ 2022. године⁶ био ослобођен плаћања, која износи 0,67 КМ.

С обзиром да је политичка странка остварила неновчану донацију Града Градишке по основу бесплатног кориштења простора друштвеног дома, прекршила је и одредбе члана 8. став (1) тачка а) Закона о финансирању политичких странака.

- (5) Добављач „Metromedia“ д.о.о. Бањалука је за закуп 39 рекламних површина у периоду од 31.08.2022. године до 13.09.2022. године политичкој странци издао 5 рачуна у износима од по 5.933,13 КМ, укупне вриједности 29.665,65 КМ, и то рачун број: 22-330-0167 од 13.05.2022. године, рачун број: 22-330-0210 од 10.06.2022. године, рачун број: 22-330-0276

⁴ Оглашавање на сљедећим рекламним површинама: 15 “billboard”, 2 “megaboard” и 8 “led display”.

⁵ Приликом обрачуна износа неновчаних донација узета је цијена закупа рекламних површина према цјеновнику добављача “Метромедиа” д.о.о. Бањалука („billboard“ у износу од 420,00 КМ, „bigboard/megaboard“ у износу од 2.160,00 КМ и „led display“ у износу од 687,50 КМ).

⁶ Одлуком о начину и условима кориштења пословних просторија у власништву града Градишка за потребе представљања политичких субјеката на Општим изборима у БиХ 2022. године сви политички субјекти који су регистровани за учешће на Општим изборима 2022. године, ослобођени су плаћања накнаде за кориштење просторија у власништву града ради представљања кандидата и програма на Општим изборима у БиХ 2022. године.

од 08.07.2022. године, рачун број: 22-330-0308 од 05.08.2022. године и рачун број: 22-330-0338 од 08.09.2022. године. Увидом у уговор о закупу рекламних површина број: 005/2022 од 04.04.2022. године, утврђено је да је добављач странци одобрио рабат од 10 % на закуп 39 рекламних површина, односно 2.817,25 КМ.

На основу наведеног, утврђено је да је странка остварила неновчану донацију правног лица „Metromedia“ д.о.о. Бањалука у износу од 2.817,25 КМ по основу пружених услуга по повољнијим условима, а коју није евидентирала у пословним књигама, нити исказала у финансијском извјештају.

с) Демократски народни савез је прекршио одредбе члана 6. став (5) Закона о финансирању политичких странака.

Политичка странка је примила новчану донацију физичког лица, Ненада Нешића, у износу од 4.500,00 КМ, те неновчану донацију по основу оглашавања истог лица на друштвеним мрежама, које према подацима из пословних књига износе 27.614,91 КМ, односно укупно 32.114,91 КМ.

Чланом 6. став (3) Закона о финансирању политичких странака прописано је да укупан износ добровољних прилога физичког лица једној политичкој странци не смије прелазити износ од 10.000,00 КМ у календарској години, док је ставом (5) истог члана прописано да укупан износ који члан политичке странке уплати на име странке не може прелазити износ од 15.000,00 КМ, што укључује и чланарине.

С обзиром да је примила донације физичког лица у већем износу за 17.114,91 КМ у односу на законом дозвољени лимит на висину прилога, политичка странка је прекршила одредбе члана 6. став (5) Закона о финансирању политичких странака.

д) Демократски народни савез прекршио је одредбе члана 11. став (1) и члана 12. став (1), став (3) и став (4) Закона о финансирању политичких странака и члана 15.1 став (1) Изборног закона Босне и Херцеговине.

Прегледом годишњег финансијског извјештаја и друге финансијске документације утврђено је да Демократски народни савез није у пословним књигама успоставио правилне и правовремене евиденције о приходима, расходима и обавезама, те обрасце годишњег финансијског извјештаја за 2022. годину није попунио у складу са одредбама Правилника о годишњим финансијским извјештајима политичких странака (у даљем тексту: Правилник), чиме су прекршене одредбе члана 11. став (1) и члана 12. став (1) и став (4) Закона о финансирању политичких странака.

Политичка странка није успоставила потпуне евиденције о трошковима изборне кампање, чиме је прекршила одредбе члана 12. став (3) Закона о финансирању политичких странака и одредбе члана 15.1 став (1) Изборног закона Босне и Херцеговине.

(1) Политичка странка није успоставила евиденције, нити је у финансијском извјештају пријавила неновчане донације које је остварила по основу бесплатних објава на друштвеној мрежи „Facebook“, бесплатног кориштења сала, дворане и свадбеног салона за одржавање предизборних скупова и трибина током кампање, бесплатног кориштења рекламних површина (“billboard”, „megaboard“ i “led display”), пружених услуга по повољнијим условима, те неновчане донације Града Градишка и Општине Нови Град⁷, чиме је прекршила одредбе члана 13. и 18. Правилника.

⁷ Детаљније објашњено у налазу под б).

(2) Увидом у потврде о примљеним прилозима које је странка издала физичким лицима, утврђено је да потврде не садрже датум уплате прилога, што је супротно одредби члана 6. Правилника⁸.

(3) Увидом у пословне књиге политичке странке, утврђено је да је странка дио трошкова закупнине пословних простора евидентирала збирно на конту 533000-*Трошкови закупнине*, без аналитичког прегледа по одборима који користе пословне просторе, чиме није омогућено праћење стварних расхода по организационим одборима.

Политичка странка је доставила кориговане обрасце 4.1 годишњег финансијског извјештаја у којима је извршила корекције и правилно исказала трошкове закупнине пословних простора, међутим, наведене трошкове није евидентирала у пословним књигама.

(4) Демократски народни савез није у годишњем финансијском извјештају исказао тачне податке о трошковима изборне кампање, чиме је прекршио одредбе члана 21. и 23. Правилника.

1. Политичка странка у годишњем финансијском извјештају није исказала трошкове изборне кампање по основу објава на друштвеној мрежи „Facebook“ у укупној вриједности од 886,90 КМ⁹.
2. Прегледом прикупљених података из екстерних извора, те прегледом података које је доставио „Transparency International BiH“ и рачуна које је у току прегледа годишњег финансијског извјештаја доставила политичка странка, утврђено је да политичка странка није евидентирала нити исказала трошкове закупа сала, дворане и свадбеног салона за одржавање предизборних скупова и трибина током кампање за Опште изборе 2022. године, у Приједору (сала Кина Козара), Градишци (сала Културног центра), Брчком (сала Културно-административног центра „Патријарх Павле“), Братунцу (спортска дворана) и Источно Сарајеву (свадбени салон), те да за кориштење политичка странка није платила накнаду.
3. Политичка странка у својим пословним књигама и финансијским извјештајима није исказала трошкове закупа рекламних површина („billboard“, „megaboard“ и „led display“) на 25 локација, чиме је трошкове кампање исказала у мањем износу за 16.120,00 КМ у односу на остварене.

Као што је наведено у налазу под б), „Transparency International BiH“ је Централној изборној комисији Босне и Херцеговине доставио податке о оглашавању на Општим изборима 2022. године, док је политичка странка током обављања прегледа финансијских извјештаја доставила рачуне и другу документацију о трошковима изборне кампање, а између осталог рачуне и спецификације о закупу рекламних површина за вањско оглашавање. Прегледом расположивих спецификација утврђено је да се политичка странка оглашавала на више локација, а да политичка странка нема документацију о плаћању закупа за укупно 25 рекламних површина (15 „billboard“, 2 „megaboard“ и 8 „led display“), процијењене вриједности од 16.120,00 КМ.

4. Странка у својим пословним књигама није евидентирала, нити исказала у финансијском извјештају, услуге пружене по повољнијим условима од правног лица „Metromedia“ д.о.о. Бањалука у износу од 2.817,25 КМ.
5. Демократски народни савез је дана 18.09.2022. године користио друштвени дом у Сеферовцима, за које би накнада, према подацима које је доставио Град Градишка, да

⁸ У складу са одредбама из члана 6. Правилника, политичка странка је дужна сваком физичком и правном лицу од којег је примила чланарину или прилог издати потврду у којој су садржани следећи подаци: назив политичке странке, серијски број потврде, укупан износ чланарине /прилога, име и презиме /назив донатора, број личног документа /идентификациони број донатора, адреса и мјесто пребивалишта /сједишта донатора, датум уплате, датум издавања потврде и потпис овлашћеног лица.

⁹ Детаљније објашњено у налазу под б) тачка (1).

је странка имала обавезу да плати накнаду, износила 0,67 КМ. Политичка странка у пословним књигама и годишњем финансијском извјештају није исказала трошкове закупа друштвеног дома.

- (5) Демократски народни савез није у годишњем финансијском извјештају и пословним књигама правилно исказао обавезе према добављачима, чиме је прекршио одредбе члана 24. Правилника.

У обрасцу 5.2 финансијског извјештаја странка је исказала обавезе према добављачу „Porsche Leasing“ д.о.о. у износу од 39.721,97 КМ. Увидом у Извод отворених ставки на дан 31.12.2022. године, који је странка доставила, утврђено је да странка нема обавеза према овом правном лицу.

Наведено указује да политичка странка нема правилне евиденције о својим обавезама као и да не врши попис својих обавеза у складу са рачуноводственим прописима.

- (6) Странка у постизборном финансијском извјештају није исказала све неновчане донације и трошкове изборне кампање, чиме је прекршила одредбе члана 12. став (3) Закона о финансирању политичких странака, члана 15.1 став (1) Изборног закона Босне и Херцеговине и одредбе Правилника о предизборним и постизборним финансијским извјештајима политичких странака („Службени гласник БиХ” број: 10/18 и 5/22).

- (7) Увидом у финансијску документацију политичке странке и књиговодствене исправе утврђени су недостаци код дијела рачуна добављача који су књиговодствене исправе о насталим пословним догађајима¹⁰.

- На рачуну правног лица „Рекламе Дарко“ с.п. Рогич Дарко Лакташи, број: 558/09/22 од 13.09.2022. године у износу од 3.995,55 КМ, у дијелу рачуна у којем се уписује назив артикла или услуге, наведене су услуге допуне штампе рекламних билборда и плаката за кампању избора 2022. године у количини 1 ком, без спецификације о количини пружене услуге. На основу наведеног рачуна није могуће утврдити обим услуге који је наведено правно лице пружило политичкој странци, нити цијену оглашавања.

- Увидом у рачун Телевизије „К 3“ д.о.о. Прњавор утврђено је да су на фактури број: 1/300 од 16.09.2022. године фактурисане услуге по уговору у количини 1 комад, на износ од 30.000,01 КМ.

Увидом у Уговор о сарадњи број: 01-03.9/22 од 03.09.2022. године, који су закључили Телевизија „К 3“ д.о.о. Прњавор и Демократски народни савез, утврђено је да нису наведени вријеме медијског оглашавања, количина и цијена пружених услуга у одређеним временским интервалима, те није могуће утврдити обим услуге која је пружена политичкој странци за уговорену укупну цијену од 30.000,00 КМ

Трошкови изборне кампање

Према одредбама члана 15.10 Изборног закона БиХ, политичка странка за потребе изборне кампање не смије потрошити више од 0,30 односно 0,20 КМ по бирачу у сваком изборном кругу, према броју бирача које је објавила Централна изборна комисија БиХ¹¹. Према подацима

¹⁰ У складу са рачуноводственим прописима, књиговодствена исправа мора бити потпуна, истинита, рачунски тачна и уредна, сачињена тако да омогућава потпун увид у вјеродостојност документа. Садржај књиговодствене исправе мора недвојбено и вјеродостојно показивати врсту и обим настале промјене (куповина, количина, цијена, укупан износ), карактер пословне промјене у књиговодствено-техничком смислу, техничка обиљежја и сл.

¹¹ Члан 15.10 став 2. Изборног закона БиХ прописује да се максимално дозвољени износ за финансирање изборне кампање израчунава тако што се број гласача у свим изборним јединицама у којима политички субјект има кандидатску листу или кандидата помножи са: 30 фенинга за начелника општине односно градоначелника и за чланове скупштине општине, чланове Народне скупштине РС и Представничког дома Парламента Федерације БиХ, чланове Парламентарне скупштине БиХ, члана Предсједништва БиХ, и предсједника и потпредсједнике РС, односно 20 фенинга за изборе за чланове кантоналних скупштина.

Централне изборне комисије БиХ, Демократски народни савез је у сврху изборне кампање могао да потроши средства у износу од 1.753.532,71 КМ.

Демократски народни савез је у коригованом обрасцу 4.2 годишњег финансијског извјештаја за 2022. годину исказао трошкове изборне кампање у износу од 402.066,33 КМ.

Поред исказаних трошкова изборне кампање у износу од 402.066,33 КМ, увидом у расположиву документацију, утврђено је да је политичка странка остварила и трошкове изборне кампање у износу од 19.824,82¹² КМ, а који се састоје од трошкова закупа рекламних површина у износу од 16.120,00 КМ, бесплатних објава на друштвеној мрежи „Facebook“ у износу од 886,90 КМ, трошкове закупа билборда по повољнијим условима по рачуну правног лица „Metromedia“ д.о.о. Бањалука у износу од 2.817,25 КМ и закупа друштвеног дома у Сеферовцима у износу од 0,67 КМ.

Наиме, трошкове изборне кампање у износу од 19.824,82 КМ, политичка странка уопште није исказала у годишњем финансијском извјештају за 2022. годину.

5.2 ПРЕПОРУКЕ

Препоручује се Демократском народном савезу да се придржава одредаба Закона о финансирању политичких странака, а посебно на основу уочених недостатака се препоручује:

- *да сачини програм утрошка средстава на начин којим би се обезбиједила транспарентност планираног трошења средстава, као и упоредба остварених трошкова са планираним, те да финансијска средства обезбијеђена за финансирање странке користи у складу са програмом утрошка средстава,*
- *да пријављује све прилоге без обзира на који начин их остварује,*
- *да прилоге од донатора прима у износима који не прелазе законом дозвољени лимит на висину прилога,*
- *да пословне књиге води у складу са рачуноводственим прописима, односно да успостави правилне евиденције о приходима, расходима и обавезама и*
- *да финансијске извјештаје које подноси Централној изборној комисији Босне и Херцеговине попуњава у складу са Правилником о годишњим финансијским извјештајима политичких странака и Правилником о предизборним и постизборним финансијским извјештајима политичких странака.*

КОМЕНТАР:

У остављеном року, Демократски народни савез се очитовао на мишљење ревизора и налазе ревизије дате у Прелиминарном извјештају о прегледу годишњег финансијског извјештаја за 2022. годину и постизборног финансијског извјештаја-Општи избори 2022. године.

Демократски народни савез је извршио поврат прилога правном лицу „ДБС“ д.о.о. Бањалука у износу од 1.000,00 КМ, које је супротно одредби члана 8. став (4) Закона о финансирању политичких странака, примио у току 2022. године.

Странка је кориговала обрасце годишњег финансијског извјештаја за 2022. годину: образац 3, прилог уз образац 3, обрасце 3-а, образац 4, прилог уз образац 4, образац 4.1 и образац 4.2 годишњег финансијског извјештаја, чиме је дјелимично отклонила недостатке у попуњавању финансијског извјештаја.

¹² Овај износ није коначан јер нису исказани трошкови закупа сала за одржавање предизборних скупова.

Такођер, политичка странка је уз примједбе на прелиминарни извјештај доставила додатну документацију коју је Служба за ревизију узела у обзир, те уважила све аргументоване примједбе политичке странке и у складу са истим кориговала налазе ревизије из прелиминарног извјештаја.

Шеф Службе за ревизију

Сања Тошовић

Шеф Одсјека за предревизијске и административне послове

Ријад Селмановић

Помоћник ревизора

Драгомир Елез